

V případě, v němž jde o veřejné sdělování domněnek o skutečnostech budoucích — tedy o předpověď — vyplývá z povahy jejich samo sebou, že, kdo domněnky takové veřejně sděluje, nebo rozšiřuje, bude — jak přirozeno — sotva míti dostatečné důvody pro jejich pravdivost, a jedná pak z nedbalosti, jsa si vědom jejich povahy jako zpráv obyvatelstvo vážně znepokojujících. Vychází-li se ze správného výkladu Šu 18 čís. 1 zák. na ochr. rep., nelze upříti, že závadný výrok obžalovaného, v rozsudku zjištěný, naplní objektivní skutkovou podstatu přestupku rozšiřování nepravdivých zpráv, dojde-li nalézací soud k přesvědčení, že nepravdivá zpráva, obžalovaným rozšiřovaná, byla způsobilou vážně znepokojiti obyvatelstvo místa nebo kraje nebo část tohoto obyvatelstva. Poněvadž se první soud touto stránkou objektivní skutkové podstaty nezabýval a ve směru subjektivní viny žádného zjištění neučinil, nelze rozhodnouti ve věci samé a bylo proto uznati, jak shora se stalo.

Přes to, že nalézací soud závadný výrok spolu s ostatním obsahem celé řeči zároveň podřadil ustanovení Šu 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., a přes to, že dospěl k názoru, že obžalovaný formy předpovědi (sdělení nepravdivé zprávy) použil k tomu, by popuzoval proti státu, jest názor soudu, že v celé řeči nutno spatřovati toliko skutkovou podstatu přečinu dle Šu 14 odstavec první zák. na ochr. rep. právně mylným, protože zjištěním, že obžalovanému šlo o to, by v posluchačstvu vzbudil náladu a duševní stav státu nepříznivý, se nevyklučuje souběh s přestupkem Šu 18/1 zákona na ochr. rep., kdyžtž závadným výrokem jako prostředkem spáchání přečinu podle Šu 14 čís. 1 byl spolu porušen i jiný právní statek tak, že naplňuje zároveň skutkovou podstatu přestupku Šu 18/1. Jde tu tedy při správném výkladu zákona o souběh dvou trestných činů a byl porušen zákon také výrokem soudu, že přichází v úvahu pouze přečin podle Šu 14 čís. 1 zák. na ochr. rep.

Čís. 1769.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pojem »zástup« (§ 39 zákona) nevyžaduje skupiny jedolité, a tvořící celek, nýbrž rozumí se jím větší počet lidí náhodou současně na témže místě přítomných a jsoucích v takovém místním poměru k pachateli, že projev (čin) jeho může býti kýmkoliv z nich postřehnut.

Čin je vykonán ve shromáždění nebo před zástupem, byl-li spáchán za přítomnosti tolika lidí, že jejich počet dle zvláštních okolností případu nelze ihned na první pohled zjistiti, a nesejde na tom, odloučí-li se od nich nebo připojí-li se k nim jedna nebo dvě osoby.

(Rozh. ze dne 25. října 1924, Zm II 304/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 17. dubna 1924, jímž byli obžalovaní podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle Šu 14 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil

napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Právně namítá stížnost podle čís. 9 písm. a), že se napadený rozsudek řídí nesprávným výkladem pojmu »zástup« podle §u 39 zákona na ochranu republiky. Rozhodovací důvody první stolice zjišťují, že čin byl spáchán na náměstí v době, kdy na něm bylo asi 15 osob, které nestály pohromadě, nýbrž procházely se po dvou a po třech na místě asi 100 až 150 kroků rozsáhlém, při čemž stále někteří odcházeli a přicházeli. S názorem nalézacího soudu, že tyto skutečnosti nenaplnují zákonné známky páchaní činu »před zástupem«, nelze souhlasiti. Důvody napadeného rozsudku jsou pochybeny. Předložka v obratu »před zástupem« nemá významu pro výklad slova »zástup« a neznamena nic jiného než takový místní poměr pachatele k zástupu, že projev (čin) pachatelův mohl býti postřehnut jednotlivci, zástup tvořivšími. Ba okolnost, že zákon připojuje ke slovu »shromáždění« předložku »ve« a ke slovu »zástup« předložku »před«, poukazuje spíše k tomu, že místní poměr pachatele k zástupu, pokud se týče k osobám, jej tvořícím, a tudíž i místní poměr těchto osob mezi sebou nemusí býti tak těsným, jak bývá mezi osobami shromážděnými včetně pachatele, ve shromáždění delinkujícího. Ze zákona, obzvláště ze slovosledu §u 39 nelze odvoditi požadavek, že je k pojmu »zástup« zapotřebí skutečné skupiny spojitě a tvořící celek. Z úvahy, že poškozování neb ohrožování veřejného řádu je tím vážnějším, čím větším je kruh osob, jež postřehují trestný skutek, a na jejichž mysl může pak skutek účinkovati, činí zákon na ochranu republiky trestnost nebo zvýšenou trestnost některých skutků závislou na tom, zda skutek byl spáchán před více než jednou osobou, a rozlišuje po této stránce mezi dvěma osobami (§ 11), mezi více lidmi (viz obzvláště § 14 čís. 1., v němž se uvádí »před více lidmi, nebo více lidí«) a mezi veřejností skutku. Rozeznává-li takto zákon i mezi mírou nebezpečí, jaké nastává spácháním činu před více, než dvěma lidmi, a mírou nebezpečí, jaké nastává tím, že se čin páše veřejně (ve shromáždění nebo před zástupem), různí se pojem »více lidí« od pojmu »veřejnosti« patrně tím, že jde tam o počet osob tak omezený, že jej dle zvláštních okolností případu možno ihned určit, kdežto tu jest nejisto, jaký počet lidí čin postřehne. Ve shromáždění nebo před zástupem bude tedy čin vykonán, byl-li spáchán za přítomnosti tolika lidí, že jejich počet dle zvláštních okolností případu nelze ihned na první pohled zjistiti, a že nesejde na tom, odloučí-li se od nich nebo připojí-li se k nim jedna nebo dvě osoby. Staví-li zákon v §u 39 vedle sebe »shromáždění« a »zástup«, dává tím na jevo, že nezáleží na tom, zda větší počet lidí jest na místě činu přítomen proto, že se sešli úmyslně za určitým účelem, či jen náhodou. Zákon chce zřejmě oněma dvěma slovy zachytiti veškeré případy současné přítomnosti většího počtu lidí v naznačeném smyslu. Větší míra nebezpečí, která je důvodem trestnosti nebo zvýšené trestnosti činů, veřejně páchaných, jest tu však bez rozdílu, zda je mezi jed-

notlivci úmyslně nebo náhodou v tutéž dobu na témže místě přítomnými více či méně volného prostoru, zda jde tedy o skupinu jednodlitou, tvořící na venek celek, či o více skupinek a po případě jednotlivců od sebe oddělených, pakli jen přes to čin může býti postřehnuto větším počtem lidí. Klade-li konečně zákon obratem řu 14 čís. 1 »před více lidmi« nebo »více lidí« na roveň případy, kdy současně, a případy, kdy postupně, tudíž třeba na různých místech spáchán byl čin před více než dvěma osobami, nechce zajisté omeziti pojem zástupu na skupinu přes náhodnost seskupení tak jednodlitou, že činí dojem shromáždění, nýbrž rozumí zástupem povšechně větší počet lidí náhodou současně na témže místě přítomných a to vesměs v takovém místním poměru k pachateli, že projev (čin) jeho mohl kýmkoliv z těchto lidí býti postřehnuto. Tak tomu bylo dle rozsudečných zjištění — najmě přihlíží-li se ku zjištěnému opakování závadných slov, k večerní době, kdy byl na náměstí poměrný klid, a k výpovědi svědka N-ho, že byla slova opakována tak hlasitě, že se to rozléhalo po celém náměstí — i v tomto případě, takže skutek obžalovaných byl spáchán »před zástupem«, a tím veřejně.

Sprošřující výrok první stolice, odůvodněný poukazem na nedostatek známky veřejnosti, spočívá, jak dovedeno, na nesprávném použití zákona co do pojmu »zástupu«. I bylo jej z důvodu čís. 9 písm. a) řu 281 tr. ř. zrušiti. Rozhodovací důvody zrušeného rozsudku zjišťují sice, že obžalovaní neměli úmyslu, vyzývati k tomu, by se někdo doslova jejich řeči vůči Čechům choval, nýbrž chtěli pouze všeobecně český národ hanobiti a zlehčiti, a vyslovují dále, že přišla by v úvahu podstata čís. 5 řu 14, jelikož obžalovaní štvavým způsobem hanobili český národ tak, že to mohlo ohroziti obecný mír. Avšak stížnost poukazuje správně na to, že bylo povinností nalézacího soudu, uvažovati o činu obžalovaných též s hlediska, zda úmysl jejich nesměřoval k tomu, aby popuzovali k jiným, než doslovem projevu naznačeným, třebaže přesně neoznačeným násilnostem aneb jiným nepřátelským činům proti české skupině obyvatelstva D-ého pro jejich národnost, a, nedospěl-li ku zjištění tohoto úmyslu, s hlediska, zda nenesl se úmysl obžalovaných za popuzování ku zášti proti oné skupině pro její národnost. V případě zjištění onoho neb tohoto úmyslu přišla by v úvahu skutková podstata přečinu podle řu 14 čís. 2, pokud se týče řu 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Na každý z obou těchto přečinů je stanoven přísnější trest, než na přečin podle řu 14 čís. 5. Zrušeným rozsudkem nebylo tudíž o úmyslu obžalovaných uvažováno ve směrech, pro správné podřadění skutku závažných, a nejsou důsledkem toho v rozsudku dostatečně zjištěny, by mohlo býti rozhodnuto ihned ve věci samé. Proto bylo věc vrátiti nalézacímu soudu k opětnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1770.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Promlčecí lhůtou přečinů i přestupků podle řu 11 zákona jest doba jednoho roku.**

(Rozh. ze dne 25. října 1924, Zm II 342/24.)